

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) โดยกระบวนการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพมีการดำเนินการวิจัยเป็นสองระยะ คือ ระยะแรกเป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ ระยะที่สองเป็นการศึกษาวิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Guideline) มีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยมีองค์ประกอบหลักอยู่ 2 ระยะ คือ
ระยะที่ 1 วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ จำนวนทั้งสิ้น 180 คน แบ่งเป็น วิทยาลัยการอาชีพเขคา จำนวน 66 คน วิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ จำนวน 114 คน

1.1 ข้าราชการครู	จำนวน	90	คน
1.2 บุคลากรทางการศึกษา	จำนวน	57	คน
1.3 คณะกรรมการวิทยาลัย	จำนวน	35	คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณากรรมการวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ จำนวนทั้งหมด 123 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครื่องใช้และมอเตอร์แกน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 46-47)

ตารางที่ 8 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรอาชีวศึกษา	วิทยาลัยการอาชีพ		วิทยาลัยเทคนิค		รวม	
	เซกา		บึงกาฬ			
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ข้าราชการครู	34	23	56	38	90	61
บุคลากรทางการศึกษา	15	10	42	28	57	38
คณากรรมการวิทยาลัย	17	12	18	12	35	24
รวม	66	45	114	78	180	123

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชากรอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน และฝ่ายฝ่ายวิชาการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102-103) โดยกำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษางาน ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ความรู้เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ (Likert)
3. ประมวลความรู้จากข้อ 1 และข้อ 2 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ฝ่าย ดังนี้

3.1 ฝ่ายบริหารทรัพยากร	จำนวน 14 ข้อ
3.2 ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ	จำนวน 9 ข้อ
3.3 ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา	จำนวน 8 ข้อ
3.4 ฝ่ายวิชาการ	จำนวน 9 ข้อ
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความควบคุมเนื้อหาและความเที่ยงตรง ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ของคำถามแต่ละข้อ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

5.1 นายณัฐวุฒิ พูนประสิทธิ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพ
เซกา อ.เซกา จ.บึงกาฬ วุฒิการศึกษา ศษ.ม.(เทคโนโลยีการศึกษา) เพื่อตรวจสอบด้าน
โครงสร้างและเนื้อหา

5.2 นายบพิตร วงศ์เจริญ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเซกา
อ.เซกา จ.บึงกาฬ วุฒิการศึกษา ค.ม.(การบริหารการศึกษา) เพื่อตรวจสอบด้านการใช้ภาษา

5.3 นายธีระพล บุญธรรม ตำแหน่งครูชำนาญการ วิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ
อ.เมือง จ.บึงกาฬ วุฒิการศึกษา กศ.ม.(การวิจัยการศึกษา) เพื่อตรวจสอบด้านการวิจัย

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้ค่าความสอดคล้อง
ของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (IOC) เท่ากับ 0.92 แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา
ข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง

7. นำแบบสอบถามที่พิมพ์แบบสมบูรณ์ นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับ
วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย จำนวน 30 คน เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบ
สอบถาม และปรับปรุงให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

8. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประมวลผล หา
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)
ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามสอบฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่ม
ตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความ
อนุเคราะห์จากผู้อำนวยการ วิทยาลัยการอาชีพเซกาและวิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ เพื่อชี้แจงถึง
วัตถุประสงค์และขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปเสนอ
ต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเซกาและวิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลแต่
ละวิทยาลัย ๆ ให้เวลาในการตอบแบบสอบถามคืน 2 สัปดาห์นับที่ล่าช้าใช้วิธีการติดตาม
ทางโทรศัพท์หรือเดินทางไปเก็บด้วยตนเอง

3. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และจำนวนของแบบสอบถามทุกชุดภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ได้แบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 123 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์และคัดลอกไว้
2. ตรวจสอบให้คะแนนเป็นรายชื่อ แต่ละฉบับตามเกณฑ์ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	น้ำหนักคะแนนเป็น 5
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	น้ำหนักคะแนนเป็น 4
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	น้ำหนักคะแนนเป็น 3
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	น้ำหนักคะแนนเป็น 2
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	น้ำหนักคะแนนเป็น 1

3. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1. วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกสถานภาพ และประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามด้วยร้อยละ (Percentage)

3.2. หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ และแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102-103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ในหลักการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ฝ่าย โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติแล้วจึงทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐานและทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำหรับทดสอบและหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพแบบสอบถาม

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการครอนบาค (Cronbach ; บุญชุม ศรีสะอาด. 2545 : 96)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ	α	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	k	คือ	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	คือ	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S^2	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนรวม.

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	X	คือ	ความถี่หรือจำนวนข้อมูลที่ต้องการหาร้อยละ
	N	คือ	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} คือ ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$SD. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ SD. คือ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ คือ ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบ F-test

3.1 F-test (One-way ANOVA) ใช้ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ ตามหลักการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ฝ่ายพัฒนานักเรียนนักศึกษา และฝ่ายวิชาการ ที่มีสถานภาพและประสิทธิภาพการทำงาน แตกต่างกัน

3.2 F-test ใช้ทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

เพื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างค่าเฉลี่ยจากตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม

ระยะที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Guideline)

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ โดยการสุ่มอย่างง่าย (Stratified Random Sampling) รวมทั้งสิ้น 20 คน

ผู้แทนคณะกรรมการ วิทยาลัยการอาชีพเซกา	จำนวน	2 คน
ผู้แทนคณะกรรมการ วิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ	จำนวน	2 คน
ผู้แทนฝ่ายบริหารทรัพยากร วิทยาลัยการอาชีพเซกา	จำนวน	2 คน

ผู้แทนฝ่ายบริหารทรัพยากร วิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ	จำนวน 2 คน
ผู้แทนฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยการอาชีพเซกา	จำนวน 2 คน
ผู้แทนฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ	จำนวน 2 คน
ผู้แทนฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน ฯ วิทยาลัยการอาชีพเซกา	จำนวน 2 คน
ผู้แทนฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน ฯ วิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ	จำนวน 2 คน
ผู้แทนฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยการอาชีพเซกา	จำนวน 2 คน
ผู้แทนฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ	จำนวน 2 คน
รวมทั้งสิ้น	จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ คือ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ ซึ่งแนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Indepth Interview Guideline) สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. วิธีการสร้างเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ การสร้างเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์เจาะจงบุคคลในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม จากแนวคิด ทฤษฎี เพื่อกำหนดกรอบขอบข่ายเนื้อหาในการสร้างแบบสัมภาษณ์

1.1.2 ศึกษาหลักเกณฑ์รูปแบบและวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ จากหนังสือวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 78-80)

1.1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบข่ายเนื้อหาและหลักการสร้างที่ศึกษาให้ครอบคลุมขอบเขตการวิจัย

1.1.4 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะ

1.1.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ตามข้อเสนอแนะของ
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม

1.1.6 นำแบบสัมภาษณ์ ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์
เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความ
อนุเคราะห์จากผู้อำนวยการ วิทยาลัยการอาชีพเสกและวิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ เพื่อชี้แจงถึง
วัตถุประสงค์และขออนุญาตในการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง

2. ติดต่อประสานงานผู้อำนวยการ วิทยาลัยการอาชีพเสกและวิทยาลัยเทคนิค
บึงกาฬ เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละ
วิทยาลัย

3. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ ไปเก็บข้อมูลและนำแบบบันทึกการสัมภาษณ์กลุ่ม
ตัวอย่างด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์สรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอแบบพรรณ
วิเคราะห์